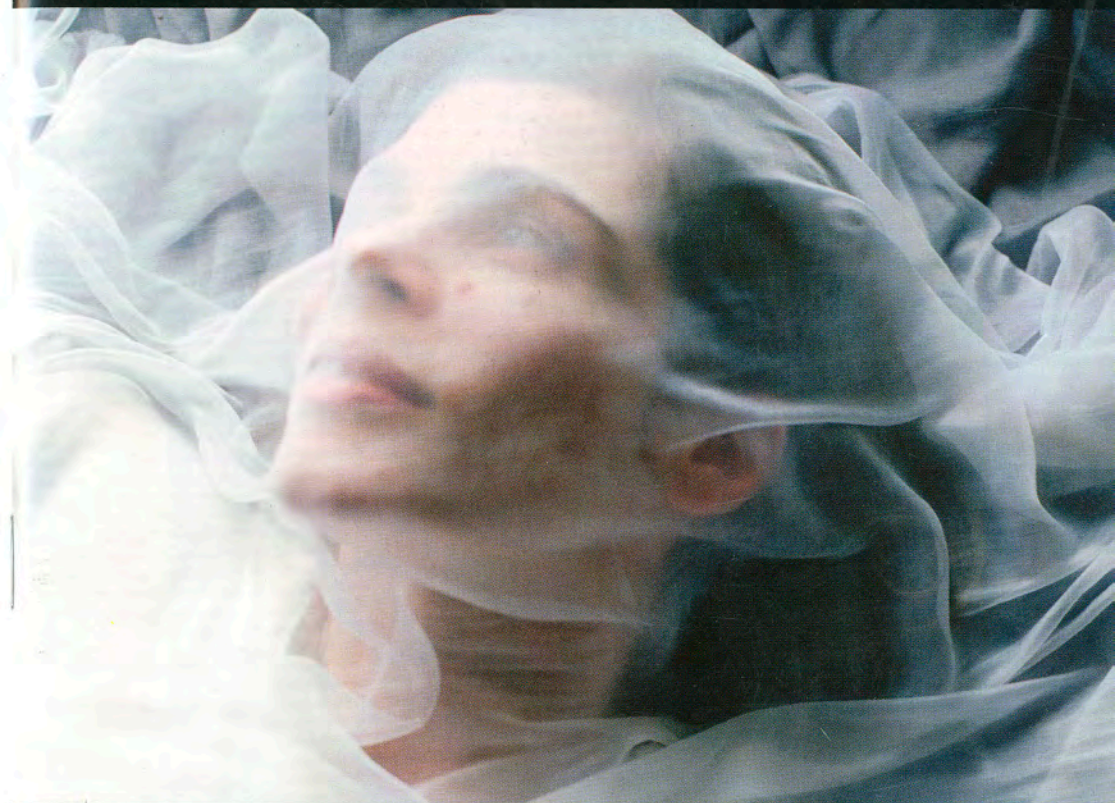

SILKEVEJEN

Ellen Hillingsø
Niels Barfoed

Jens Jørn Spottag
Bodil Jørgensen

En ny poetisk dansk film af Jytte Rex om en kærlighed, der rækker ud over livet.

"En livstid er som et lynglimt på himlen,
der farer af sted som en strøm ned ad et stejlt bjerg."

Buddha

CREDITS:

Barok Film og Thura Film præsenterer: SILKEVEJEN. Instruktion og manus: Jytte Rex. Fotografer: Manuel Alberto Claro, Jakob Bonfils, Jytte Rex. Klip: Grete Møldrup. Tonemester: Morten Holm. Scenograf: Søren Gam. B-Tonemester, efterarbejde: Per Schultz. Mix: Niels Arild, Morten Holm. Stills: Rosemaria Rex. Belysningsmester: Sune Lolk. Produktionsledelse: Sanne Arnt Torp, Marianne Christensen. Post produktion: Tove Jystrup. Line-producere: Vibeke Vogel, Elise Lund Larsen. Producere: Anne Regitze Wivel, Michael Obel. Støttet af Det Danske Filminstitut v/ Vinca Wiedemann - produceret i samarbejde med DR v/ Ingolf Gabold og Ditte Christiansen.

MEDVIRKENDE:

Ellen Hillingsø (en kvinde), Jens Jørn Spottag (hendes mand), Bodil Jørgensen (hendes kollega), Niels Barfoed (hendes far), Louise Mieritz (sygepleje-elev), Bodil Lassen (sygeplejerske), Holger Bech Nielsen (sig selv).

MUSIK:

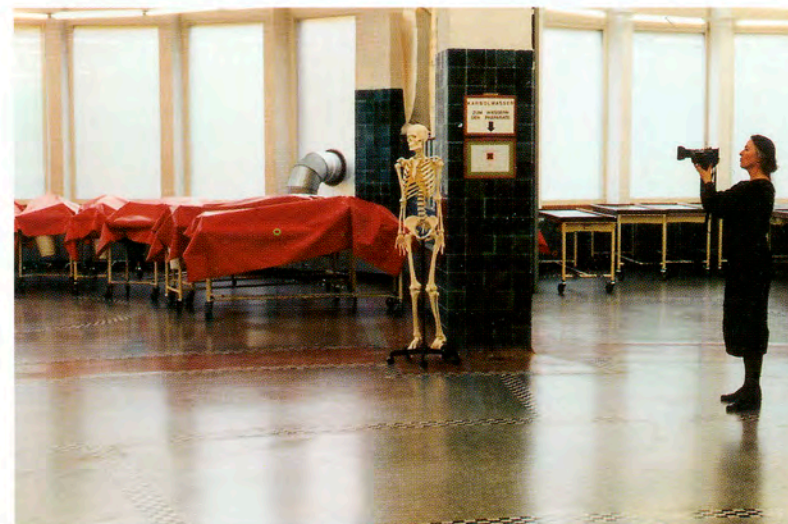
Haendel: Ombra mai fu, Dove sei. Andreas Scholl, contre-ténor.
Haendel: Scherzando sul suo volto. Philharmonia Baroque Orchestra, dir.
Nicholas McGegan. Prelude and Postlude from The Dreams and Prayers of Isaac the Blind by Osvaldo Golijov. Performed by Kronos Quartet. David Munrow: Nesciens Mater Virgo Virum. Arvo Pärt: De Profundis. Franz Biber: Die Pauern Kirchfahrt Genandt.

SILKEVEJEN

"Morgendagens film vil ligne dem, der laver dem, og antallet af tilskuere vil være proportionalt med antallet af instruktørens venner."

Dette credo blev formuleret i 1957 af filmskribenten og den vor-
dende filminstruktør Francois Truffaut. Hans helt uironiske bemærkninger er et forsøg på at lægge en positiv værdiladning i den nedladende kliché, som Jytte Rex' film ofte er blevet mødt med, at her har vi vist en film, som kun er for instruktørens familie og venner. Ordene rummer et håb om, at morgendagens film vil få en så personlig og intim karakter, at tilskuerne ikke kan undgå at føle sig som medlemmer af instruktørens vennekreds.

Jeg kender ingen instruktører, som Truffauts ord passer bedre på, end Jytte Rex. Hun debuterede i 1972 som både filminstruktør, forfatter og billedkunstner, filmisk med 'Tornerose var et vakkert barn', litterært med Kvindernes bog og billedkunstnerisk med Galleri-

operetten: Rekonstruktion af Danserne. Inden for alle tre genrer grundlagde hun et helt personligt billedsprog ved at tage udgangspunkt i familiealbummets æstetik. Også dengang var den kommercielle film ved at fordrive mennesket fra biograflærredet, men i familiealbummet har mennesket fortsat en historie og en skæbne. Det var fra starten Jytte Rex' intention at befri disse billeder og via en kunstnerisk bearbejdelse, at trække dem ud af den private sfære og ind i det offentlige rum.

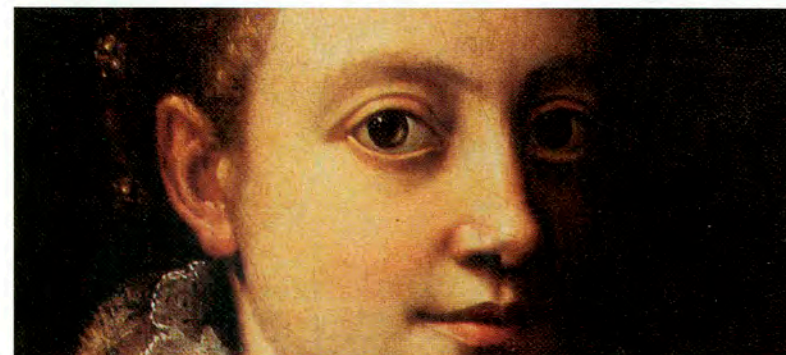

I denne proces bruger hun filmkameraet som pen og pensel og skaber sin egen billedverden inden for en kunstform, hvis økonomiske magthavere til stadighed forsøger at anonymisere det personlige udtryk med rigide krav om en konventionel Hollywood-ideologi. Det gustne kommercielle sigte bliver nødtørftigt kamufleret som publikumshensyn, men repræsenterer jo rent faktisk en utrolig ensretning af en hel kunstart. Jytte Rex' film er omvendt baseret på, at dramaturgi ikke er et system, der udefra kan presses ned over et filmprojekt, men må være styret af de samme organiske kræfter, der

styrer åndedrag og hjertebanken. Og hendes dybe respekt for tilskuerne giver sig udslag i, at hun tager det for givet, at de hellere vil med på en bevidsthedsudvidende rejse ind i hendes fascinerende billedverden frem for at dysses i søvn af billeder, de kender til bevidstløshed.

Jytte Rex' billedsprog har aldrig fundet et så suverænt udtryk som i 'Silkevejen', hendes første spillefilm i 13 år – og hendes første sammen med fotografen Manuel Claro. Filmen bryder radikalt med den lineære fortælling og er snarere baseret på det tidsbegreb, som også er indeholdt i Bob Dylans smukke sanglinier "Time is an ocean, - but it ends at the shore." Jytte Rex beskriver et tidssammenbrud, der samtidig er en åbning af tiden. Hun visualiserer sorgens indre i billeder, der samtidig er ekstatiske glædesberusede. Hun fører os ud på en rejse i dødsprocessen, der samtidig former sig som en hyldest til livet. På denne rejse associeres til en række højdepunkter i europæisk kulturhistorie, der bliver associationspunkter for tanke og følelse.

Hovedpersonen spejler sig i Sofonisba Anguissolas renæssancekunst, musikken spænder fra Händel til Arvo Pärt, og tekster fra Leonardo da Vinci til Italo Calvino antænder de indre billeder. Filmen fungerer som et af de ubegribelige ormehuller, som Holger Bech Nielsen fabulerer om. I hans formidling kan vi gennem et ormehul på

Andromeda-tågen overvære opførelsen af de ægyptiske pyramider som et rent fysisk fænomen, mens associationerne i Jytte Rex' tidshul er af indre, psykisk art og rækker fra f. eks. Sheila de Vals moderne ballet til Mevlana Rumis dansende dervisher i Konya i det 12. århundrede.

Denne døds- og livsrejse er formidlet i et associativt billedsprog, som ikke er set før på et biograflærred. Filmens billeder genfortæller ikke en handling, men er selve filmen, lige som tonerne i en symfoni er musikken. Filmen insisterer ikke på en bestemt tolkning, så lidt som musikken eller drømmene kræver tolkning. Hvor de fleste andre film lukker sig om en simpel handling, åbner 'Silkevejen' for en rigdom af associationer. Den burde blive for filmkunsten, hvad Anna O's talking cure var for psykoanalysen og Louis Armstrongs tabte tekstark for scat-sangen, nemlig en hændelse, hvorefter intet helt er som før.

Jytte Rex' er tidligere blevet karakteriseret som elev af den store russiske instruktør Andrej Tarkovski. Om Silkevejen kan man med større ret sige, at det er den film, Andrej Tarkovski til sidst drømte om at lave.

Christian Braad Thomsen

SYNOPSIS

En kvindelig billedkonservator (Ellen Hillingsø) er alvorligt syg. Hun er skiftevis nærværende og uklar; hendes bevidsthed sløres af intuitive indtryk fra hemmelighedsfulde regioner, og hun fører syrede samtaler med sin afdøde mand (Jens Jørn Spottag). Hendes far (Niels Barfoed) og hendes kollega (Bodil Jørgensen) våger, og to sygeplejersker (Louise Mieritz og Bodil Lassen) træder nu og da ind i hendes univers.

Jytte Rex om SILKEVEJEN:

"Et portræt af en sjæl i færd med at forsvinde. Hun er billedkonserver og har gennem sine restaureringer af renæssancemalerier været i kontakt med andre tider. Nu er hun alvorligt syg og befinder sig i den særlige tilstand, der ligger på grænsen mellem tid og rum og mellem liv og død. Hun befinder sig i en tusmørkezone, hvor lys og mørke afdækker tvetydige billeder, som eksponerer noget hemmelighedsfuldt bag den sensuelle kærlighed – eller bag sorgen over tab. Filmen er som en rejse i bevidstheden, en gennemskinnelig membran af sansninger. Lyde, billeder og ord danner et sensuelt mønster, som åbner mulighed for at vandre ad ubetrådte stier. Dens billeder er farvet af forventning om nye døre til andre verdener – men også af livets store aftenskygge. "Jeg drømte, jeg var død", lyder kvindens sidste replik. "Men hvornår holder tankerne op?"

DE USYNLIGE BYER

De drømte, at de så en kvinde løbe om natten gennem byen. De så hende bagfra, hun havde langt hår og hun var nøgen. De drømte, at de løb efter hende. De løb og løb, men hun forsvandt for dem alle. Da de vågnede, drog de ud for at finde byen. De fandt den ikke, men mødte hinanden og besluttede at bygge en by som den i drømmen. Gaderne blev anlagt efter den vej, hver af dem i drømme havde løbet; men dér, hvor de hver især havde tabt den flygtendes spor, bestemte de, at mure og pladser skulle ligge anderledes end i drømmen, sådan at hun ikke mere kunne undslippe.

Italo Calvino

ORMEHULLERNE

Hvis vi kigger på vores rum og symboliserer det ved sådan en forsøgt perspektivisk tegnet flade her, så er den ganske flad. Den sædvanlige geometri. Og der sker efter kvantefysikken og relativitetsteorien... mærkelige ting! Faktisk bliver vores rum hernede at se på nærmest som en slags skum, såkaldt tids-rum-skum. Når vi så kommer ned til kortere afstande, så begynder det mere og mere at gynge og vride sig og kommer mere og mere til at ligne et oprørt hav. Faktisk er det værre endnu, end den tegning angiver, fordi den begynder endda at have huller i sig, som kan gå andre steder hen. Det kan godt være, at der er ganske kort gennem hullet, men når den så når frem, så er den måske i det ene hul... dette er måske i København, det andet er på Andromeda – Andromeda-galaksen langt ude. Og det kan endda gå i tid. Det kan være, at sådan et hul her... man kigger ud... og man kig-

ger ind... så ser man pyramiderne er ved at blive bygget! Og ægypterne går og bringer sten ind. Sådan at der er tunneler igennem fra det ene tids-rum-punkt til det andet gennem disse ormehuller og beslægtede babyuniverser.

Holger Bech Nielsen

MOD MIDNAT

Stille sank sneen fra mørke skridt.
I træets skygge løfter elskende deres rosenøjenlåg.
Heste dukker op af brønden.
Træerne har blomsterklør.
Drenge leger. Drømmeøre.
Hen ad aften tyst ved brønden.
Piger står ved alle porte,
Næppe nok de blikket hæver.
Og med læber sky som bæver,
Venter de ved alle porte.

Georg Trakl

OH, TID!

Jeg vandrede rundt mellem de dystre klipper og befandt mig pludselig ved indgangen til en stor hule. Der vågnede i mig to forskellige følelser: Frygt for den mørke truende grotte og begær efter at se, hvad den rummede af mærkeligt. Så fandt jeg denne store forstening med dele af den største rovfisk. Hvor ofte er ikke flokke af delfiner og tunfisk flygtet for dig, mens du piskede havet med dine hurtige finner og kløftede hale. Engang svømmede fiskenes stimer over Italiens sletter, der hvor fuglenes flokke nu flyver. O, tid! Du der så hastigt tilintetgør alt skabt! Nu må du som forstening ligge tålmodigt, overvundet af tiden, på denne snævre plads i denne bortgemte, underjordiske krog .. og med dine nøgne knogler være som støtte og opretholder af det mægtige bjerg, der hviler over dig. Som hårene gror på dyrene, gror græs og træer på jorden som dens vækst, og mulden er dens kød. Dens knogler er de lag af klipper, der danner bjergene, dens brusk er tufsten, og dens blod er vandenæs væld. Oceanet er den blodmængde, der ligger omkring menneskets hjerte. Åndedrættet sker ved blodets svulmen og svinden i dens puls, der er havenes ebbe og flod. Og dens livsvarme er ilden, der er fordelt gennem hele kloden, og dens ånd har sit sæde i den ild, der forskellige steder lader sig tilsyne. Det vand, du berører i floden, er det sidste af det, der strømmer videre og det første af det, der kommer. Således er det også med nuet.

Leonardo da Vinci

NATURENS HEMMELIGHED

Håbet og ønsket om engang at vende tilbage til sit hjem og sin tidligere tilstand opfylder mennesket. Og ligesom sommerfuglen søger mod lyset, så higer man uafsladelig med glade forhåbninger mod det nye forår – og derpå mod sommeren – og mod andre kommende måneder og kommende år. Og stadig finder man, at det, man læn- ges efter, er så alt for længe om at komme. Man mærker ikke at det er ens egen opløsning, man ønsker! Men dette ønske er tingenes inderste væsen, - det væsen, der som sjæl føler sig indespærret i det menneskelige legeme og stedse stræber efter at vende tilbage til den, der udsendte den. Det er nødvendigt at du ved dette. For netop dette ønske er naturens inderste hemmelighed.

Leonardo da Vinci

ØJEBLIKKET

Der er noget, der ikke er som sædvanligt. Det kom som et strejf af en vinge eller en stump af en drøm. Jeg aner det ikke. Men med sikkerhed blev det udløst af lyden, når man puffer et vindue op. Hasperne klapper lidt mod rammen. Et pust af universets ånde slår ind derude fra. Det er ikke en gang overdrevet! Det er universet derude. En boble springer i opvaskebaljen. Der lyder en stump af en popmelodi fra den anden side af en husmur. Gardinet hylder en pottепланte ind.

Så ser jeg min hånd halvt ude halvt inde sætte vinduet på krog. Og et øjeblik efter er øjeblikket forbi.

“Time is an ocean, but it ends at the shore”

Bob Dylan

JYTTE REX

filminstruktør, maler og forfatter. Født 1942, uddannet fra Det Kgl. Kunstakademi. Medlem af Statens Kunstfonds repræsentantskab fra 2001

HÆDERSPRISER:

Statens Kunstfonds arbejdslegat 1976, 1983 og 1984. Statens Museum for Kunsts tegnerlegat 1981. Filmkritikernes Bodil-pris for ‘Den erindrende’ (1986). Legat fra Anne Marie Telmanyi, født Carl Nielsens fond 1994. Legat fra Ole Haslunds kunstnerfond 1997. Eckersbergmedaljen 1998. Statens Kunstfonds livsvarige ydelse 1999. Odense Film Festivals pris for bedste portrætfilm for ‘Palle Nielsen mig skal intet fattes’ (2002). Robert for Palle Nielsen - mig skal intet fattes (2003). Odense Film Festivals pris for bedste portrætfilm for ‘Floden’ (2003). Skovgaard-medaljen 2004

FILM OG BØGER:

‘Tornerose var et vakkert barn’ (kortfilm, sammen med Kirsten Justesen, 1972). ‘Kvindernes bog’ (1972). ‘Kællinger i Danmark’ (essays, sammen med Inge Eriksen, 1975). ‘Veronicas svededug’ (spillefilm, 1977). ‘Jeg har ikke lukket et øje’ (billedroman, 1978). ‘Achilleshælen er mit våben’ (spillefilm, 1979). ‘Belladonna’ (spillefilm, 1981). ‘Bjælken i øjet’ (80 tegninger, 1982). ‘Den erindrende’ (novellefilm, 1985). ‘Stamtavler’ (fotobog, 1987). ‘Figur og rum’ (tegninger, 1989). ‘Isolde’ (spillefilm, 1989). ‘Planetens spejle’ (spillefilm, 1991). ‘Aske, tid og ild’ (fotografier og tekster, 1995). ‘Inger Christensen - cikadernes findes’ (portrætfilm, 1998). ‘Limbo’ (12 billedsuites, 2000). ‘Palle Nielsen. Mig skal intet fattes’ (portrætfilm, 2002). ‘Floden’ (eksperimentalfilm, 2003). ‘Silkevejen’ (spillefilm, 2004). ‘Verdens hjørner’ (eksperimentalfilm, 2004)

SANDHEDENS HÆVN

Hejs sejlet op, afsted
engang er det forbi
O min båd. Mod dybets bred
løber engang din sti.

Så tag mig da O hav og lad
Vort hjerteslag ved nat og dag følges ad.
Lad gennem mine øjne dine strømme
gå som en række skønne grønne drømme

Karen Blixen

SANDRE METRONOME

ALL RIGHT
FILM

IFLA
DET DANSKE FILMINSTITUT
FILMINSTITUT

DR

BAROK

THURA FILM